

vajnu najrealnejših uspehov, iskrene pozdrave. Dr. Novak, dr. Triller.

Ljubljana. Nevstrašenim boriteljem za narod in napredek, kliče pogumno: Naprej! Narodno napredno cirilmetodarsko omizje pri Ježu.

Ljubljana. Masaryk pedagog. Živelo slovensko učiteljstvo in njegova organizacija. Učitelj Didek, Čedny.

Nabrežina. Družinsko zadržan v duhu z Vami. Caharija Silvester.

Ormož. V duhu z Vami. Bog vas živi do snidenja! Porekar.

Postojna. Vam vzgojiteljem slovenske mladine kličejo iz dna srca: Ne vdajte se! Postojnska napredna društva.

Postojna. Naš boj proti krivici je plemenit. Zato pogumno naprej v znamenju kulture in prosvete. Postojnski naprednjaki.

Postojna. Današnjemu zborovanju želi najboljši uspeh mestno županstvo Postojna. G. Pikel, župan.

Ptuj. Z bregov deroče Drave pošiljamov tovariške pozdrave! Kajnih, Kaukler, V. Kaukler, M. Šircelj, Duller Micika, Luknar, F. Kožuh, I. Lovrenc, Dr. Sterc, Fr. Šegula, Fr. Šorn, Reich, I. Farkaš, Samec, Hauptman, Weinhardt.

Radovljica. Ker mi je soproga nenadoma in dokaj opasno zbolela, se žal letošnje skupščine ne morem udeležiti — prvič v svojem učiteljevanju. V duhu se pridružuje mvsem sklepom. Vztrajajte na poti, dan boljše bodočnosti prihaja. Vaš stari I. Šega.

Sežana. Neustrašeno naprej do stanovske osamosvojitve kličejo zvesti tovariši, sedaj vojaki.

Slovenji Gradec. Pri okrajni učiteljski konferenci v Slovenjem Gradcu zbrano učiteljstvo slovenjegraškega in šoštanjskega okraja Vam sporoča tovariške pozdrave, kličejo: Neustrašeno naprej po začrtani poti!

Sv. Ivan pri Trstu. Tovariši! Za svobodo, prosveto, v blagor naroda delujte vztrajno, vneto do zadnjega moža! Zadržani Tržačani: Valentič, Požar, Danev, Tobec.

Vransko. V boju za naše ideale z vso odločnostjo naprej. Živel Jelenc, živel Gangl! Savinjsko učiteljsko društvo.

Zagreb. Bratski srdačni pozdravi! Savez hrvatskih učiteljskih društev.

Zalec. Naprednemu slovenskemu učiteljstvu gromoviti „Nazdar“! Petriček.

Denarni pozdrav na mesto brzojavk (2 K za „Učiteljski konvikt“) sta dala tovariš in tovarišica Engelman, učitelj in učiteljica na C. M. šoli v Trstu. — Hvala, živeli posnemalci!

Zaljivo pismo.

Tajnik „Slovske Zveze“, znani brusječ Štrukelj, je poslal na Zavezo zaljivo pismo z lastnorodnim podpisom in s pipcem v kuverti. Predlog, da Zaveza Štruklja toži, je bil soglasno sprejet.

Sklep.

Po navduševalnem sklepuem govoru in po zahvali tov. predsednika so skupščinarji zapeli „Lepo našo domovino“. — Na Tučkovem vrtu se je 100 skupščinarjev združilo k banketu, ki je bil jako okusno in izobno prirejen, ostali pa so obedovali po drugih gostilnicah, kjer so bili tudi dobro postreženi. — Mnogi skupščinarji so si popoldne ogledali kmetijsko šolo na Grmu, ki sta jo ljubezno razkazovala gg. ravnatelj Rohrman in adjunkt Lapajne. — Ko so skupščinarji oddali v Narodnem domu svoj obolus na veselico C. M. D., so se zvečer ob 9. uri odpeljali s posebnim vlakom proti Ljubljani. Od tu so se razšli na svoje domove, ponosni na sijajno uspeho XXII. skupščino Zaveze.

Nekaterim cen. naročnikom, ki so zaostali z naročnino, določijo se te dni izkaz o zaostali naročnini. Ako bi se vrinila kaka pomota, naj se blagovoli pojasniti, da se popravi.

Vse zamudne naročnike vljudno prosimo, da izvolijo vpsolati naročnino za I. 1910. Davek je sicer nadležan, toda za stanovsko organizacijo ga celo siromašen, zaveden delavec s ponosom doprinaša.

Upravništvo.

Apel na g. prof. Jarca.

Četudi vemo, da ostane vse brezuspešno, vendar storimo svojo dolžnost in si s tem umijemo roke. G. prof. Jarcu bo že morda znano, da menijo tov. Stupico iz Dražgoš na Gorenjskem prestaviti, ker rujejo zoper njega gotove osebe. V šolskih stvarih in izpoljevanju stan. dolžnosti se mu ne more ničesar očitati. Njegovo delovanje v nepolitiških društvih je tako, da se mu ne more zaradi tega očitati kakoga pohujšanja ne po § 45. drž. šol. zak. in tudi ne po § 118. d. š. in uč. reda. V privatnem življenju mu ne more nihče ničesar očitati in je tov. Stupica nastopil sodnijskim potom dokaz resnice zoper očitajna, ki mu jih predbacivajo v ovadbi zoper njega. V političkih društvih ne deluje. Disciplinarnim potom zoper njega sploh niso mogli postopati. Da bi se pa imelo izvršiti prestavljenje iz službenih ozirov v korist šolstvu, v smislu § 33. zakona z dne 9. sušca 1879, o tem ni govora in smo pripravljeni to dokazati z ozirom na šolo v Dražgošah in eksekurendo v Podblici, ki jo vodi tov. Stupica.

Po našem mnenju ne preostaja preganjalcem tov. Stupice nič drugega, nego naslanjati se na kake političke mahinacije — izmišljotine. In dasi tudi odločno odklanjamo, da bi imel tov. Stupica krivdo, ki je s političkimi dogodki v stiku, na sebi, vendar se obračamo do g. prof. Jarca kot člana dež. šol. sveta in ga spominjamo na besede dr. Šusteršiča, ki jih je govoril ob znani priliki v dež. šol. svetu, namreč da se ne preganja nikogar zaradi političkih dogodkov, kar naj ne velja le za ta slučaj, temveč tudi za vse take slučaje v naprej. In dr. I. Tavčar je pristavil in pritrtil temu kompromisu z besedami, da se tudi ljudskošolskega učiteljstva ne bo preganjalo in discipliniralo nikdar zaradi političkih dogodkov. In temu kompromisu je dr. Šusteršič pritrtil. — Upamo, da nas g. prof. Jarc razume — in s tem končamo!

Zveza slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem.

Počitniški tečaj.

Predavanja so javili sledeči strokovnjaki: dr. I. Ilesič: Ilirska doba s posebnim ozirom na Stanko Vraza; dr. Anton Schwab: Higiiena ust in zob; dr. Poljanec: Pepel (poglavja iz rastlinoslovja, kemije in poljedelstva); z dražljivost rastlinskih organov; deževnik (monografija); prof. L. Lavtar: pojmovanje geometričnih funkcij in, če bo čas pripuščal, o razrešitvi pravokotnih trikotnikov.

Predavala bodeta tudi ravnatelj Schreiner o pedagogiki in dr. Pivko v službi nadzorstva. Razlagal bo o teoretičnem delu, kako lahko opazuje učitelj razmere, zlasti tudi duševno življenje ljudstva, med katerim živi. Učitelj bodi pospeševatelj folkloristike. Sistem opazovanja in zapisovanja. V praktičnem delu bo podal kos iz pravnih nazorov našega ljudstva (Sosed in vas). Naprosili smo še nekatere strokovnjake in pričakujemo ugodnega odgovora.

Predavanja se vrše omenjene tri dni — 5., 6., 7. septembra — dopoldan in popoldan. Ni potrebno udeležiti se vseh predavanj, ampak le ona, za katero se kdo bolj zanima. Vendar se bodo posamezna predavanja vršila tako, da vsak udeleženeec kurza lahko vse posluša.

Javite, tovariši in tovarišice, svojo udeležbo čimprej Zveznemu tajniku (tov. Šijanec v Gornjem gradu) ter vpošljite kurzni donesek 5 — pet — kron. Ta denar se porabi za upravne stroške itd., ter se nikakor ne vrne, tudi ne v slučaju, da bi se javljeneec ne udeležil tečaja.

Ukrenilo se bo tudi, da dobe udeleženci ceneje stanovanje in prehrano, oziroma še kake druge udobnosti. Ustreglo se bo po možnosti želji, če hoče kdo privatno ali pa v hote'u stanovati.

V vseh zadevah glede počitniškega tečaja se obrnite na Zveznega tajnika.

Apelujemo na vse učiteljstvo — tudi na izvenštajersko — da se tega tečaja v največjem številu udeleži. Kdor se ne more udeležiti, naj vsaj prispeva za dotični fond, da ne bo gmotne izgube.

Izlet na Stanko Vrazov dom.

Kakor smo že omenili, hoče Zveza, ki združuje v sebi vse organizirano slovensko štajersko učiteljstvo, počastiti spomin velikega Ilirca s predavanjem in z izletom na Stanko Vrazov dom. V počitniškem tečaju bo v sredo, t. j. 7. septembra, popoldan predaval najboljši slovenski poznavalec in častilec ilirizma, prof. dr. Ilesič. V četrtek, t. j. 8. septembra, na praznik se peljejo kurzovci, ki se jim pridruži drugo učiteljstvo, v Ormož in se od tam poda v Cerovec na Stanko Vrazov dom. Zvečer je nato sestanek v Ormožu.

Podrobnejši načrt priobčimo pravočasno.

Ako se oglasi dosti učiteljev in učiteljic za ta izlet, došežemo zdatno znižano voznino na železnici. Torej se javite čimprej tajniku.

Izleta pa se lahko udeležijo tudi učiteljske rodovine in sploh prijatelji in prijateljice učiteljstva.

Zaradi znižane voznine iz Pragerskega do Ormoža in nazaj smo že v dogovoru z železniško upravo.

Torej prosimo: javite se, da sestavimo natančnejši vzpored. Tudi oni iz bližine se naj javijo.

Nameravan je tudi podaljšati izlet v Zagreb. Z upravo ogrskih državnih železnic smo tudi že v dogovoru zaradi znižane voznine. Ta izlet pa bo poučen in se vrši le, ako se javi vsaj 15 udeležencev. Dne 9. septembra jutraj se bi peljali iz Ormoža na Čakovec in potem z zagorsko železnico v Varaždin. V tem prijaznem mestu bi se zamudili prilično 4 ure in potem v Zagreb. Naslednji dan bi se ogledala šolska razstava, ki jo je priredilo „Učiteljsko društvo grada Zagreba i okolice“ ob priliki 25 letnice svojega obstanka. Razstava je od 15. avgusta do 15. septembra. Posetili bi izletniki seveda tudi „Učiteljski dom“, „Učiteljski konvikt“ itd.

Odpeljal bi se iz Zagreba domov vsak, kadar bi hotel.

Ako je tedaj slovensko štajersko učiteljstvo voljno poleteti med hrvaške kolege, potem prevzame Zveza rada vodstvo izleta, toda kakor rečeno, če se ne oglasi dovolj udeležencev, potem ni nič.

O nastavljanju učnih moči.

Zveza je na svojem letošnjem zborovanju sklenila obrniti se na dež. šol. svet glede zapostavljanja onih prosilcev, ki niso absolvirali štajerskih učiteljskih, temveč ali v Ljubljani ali v Gorici ali drugod.

Navajali smo v ulogi dejstvo, da študira več učiteljskih pripravnikov in pripravnic v Ljubljani, ker ima tja bližje kot v Maribor, eventualno da držijo tja boljše prometne zveze. Zopet drugi dijakujejo, ker imajo tam svoje sorodnike itd.

Prosili smo, da se dotični odlok prekliče.

Dobili smo sledeči odgovor:

K. k. steiermärkischer Landesschulrat.

3/3563/2/1910

Graz, am 29. Juli 1910.

Provisorische Bestellung von Lehrkräften.

Copie.

An alle Stadt- und Bezirksschulräte mit Ausnahme jenes in Luttenberg.

Anlässlich der von einem Ortsschulrate gegen den h. a. Erlaß vom 13. Mai 1909, Z. 433 überreichten Vorstellung wurde dem zuständigen Bezirksschulrate Nachstehendes eröffnet:

Mit dem zitierten Erlasse wurde der für die definitive Anstellung im Lehramte gemäß der h. a. Durchführungsvorschrift zu § 107., 109. und 110. der Sch. U. O. geltende Grundsatz, daß Bewerber an anderen Kronländern vor geeigneten einheimischen Kompetenten kein Vorzug eingeräumt werden darf, auch für die provisorische Anstellung an auswärtigen Lehrer- oder Lehrerinnenbildungsanstalten ausgebildeter Lehramtskandidaten beziehungsweise Lehramtskandidatinnen ausgedehnt.

Von diesem Grundsatz, der zum Schutze des steirischen Schulwesens notwendig erscheint, kann auch in Hinkunft nicht abgegangen werden.

Es ist jedoch keineswegs ausgeschlossen daß Kandidaten, welche eine auswärtige Lehrer- (Lehrerinnen)- Bildungsanstalt absolviert haben, im steiermärkischen Schuldienste angestellt werden, insbesondere dann, wenn sie in Steiermark heimberechtigt sind.

Es werden daher im Sinne des zitierten Erlasses bei der provisorischen Besetzung der Stellen bei gleicher Befähigung zunächst steierische, in Steiermark ausgebildete Lehramtskandidaten (-kandidatinnen), dann solche, welche in Steiermark zuständig sind und eine auswärtige Lehrerbildungsanstalt absolviert haben, und erst in dritter Linie auswärtige Kandidaten und bezw. Kandidatinnen zu berücksichtigen sein.

Da es nicht angeht, daß Stipendisten, welche reversmäßig verpflichtet sind, in Steiermark zu dienen und darum in einem anderen Kronlande eine Stelle nicht annehmen können, postenlos bleiben, während aus anderen Kronländern Lehrkräfte, die sich lokaler Unterstützung erfreuen, die aus dem Landesschulfond dotierten Stellen erhalten, wurden die Bezirksschulräte angewiesen, in solchen Fällen, in denen dem Bezirksschulrate steierische Kandidatinnen nicht zur Verfügung stehen h. a. anzufragen. Auch davon kann abgegangen werden.

Übrigens werden die Ortsschulräte in slovenischen Gemeinden von diesem Erlasse weniger berührt als die deutschen Gemeinden, da eine Überproduktion an Lehramtskandidaten (-Kandidatinnen) mit slovenischer Unterrichtssprache dormalen in Steiermark noch nicht besteht und daher auswärts ausgebildeten Kandidaten an slovenischen Schulen die Erlangung einer Supplentenstelle meist leichter ist als an deutschen Schulen.

Hievon wird der Stadt-(Bezirks)-schulrat zur weiteren Verständigung und zur Darnachachtung in Kenntnis gesetzt.

Dem Verbande slovenischer Lehrer und Lehrerinnen in Steiermark zu Händen des Obmannes Herrn Josef Rajšp in Friedau.

Mit Beziehung auf die Eingabe vom 25. Mai d. J. Z. 141 zur Kenntnisnahme

Der Vorsitzende,

In Vertretung:

Netoliczka.

Jubiley srbskega učitelja.

V nedeljo je slavil 25 letnico svojega književnega in prosvetnega delovanja belgradski učitelj Mihailo Stanojević, dolgoletni urednik srbskega pedagoško-književnega lista „Učitelj“.

Odličnemu prijatelju slovenskega naprednega učiteljstva naše iskrene čestitke!

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za mariborsko okolico je zborovalo dne 11. avgusta na vrtu Narodnega doma; udeležba piela in sramotna za 60 članov broječe društvo. Po običajnem pozdravu prečita predsednik tov. Požegar zahvalo g. dr. Bežjaka za čestitke. G. glasbeni učitelj Hinko Družović je dal društvu na znanje, da je pripravljen pouk iz petja na vadnici postaviti na take ure, katere bi lahko posejali učitelji-hospitanti. Ker se pa do danes ni vršilo redno zborovanje, se je ta dopis vzel na znanje. Posetniki-hospitanti se naj prigrasijo pri tajniku po dopisnicah. Tov. Gnuš je vpsolal dolžnico za 120 K, katera vsota — nastala vsled nesporazumljenja — se je odposlala blagajniku „Zveze“. Dotična šolska vodstva in učitelji, ki niso vpsolali tov. J. Klemenčiču za knjigo Sadjarstvo znesek 1 K, naj store to kmalu.

Za zborovanje dne 10. novembra t. l. se naprosi govornik „Prve češke zavarovalne družbe na življenje“, da nam podava o njej in o njenem smotru. Glavno poročilo o skupščini pride na vrsto, ker se je sedaj zaradi piela udeležbe preložilo na 10. novembra t. l. Cenjene članice in člani se naj udeležijo mnogoštevilno, ker resnobni so dnovi!

Žalostno dejstvo je, da se naših zborovanj udeležijo le vedno isti; drugi člani še blizu ne pridejo. Če bi bile krive osebnosti, naj se odpravijo; društvo je aktivna zveza vseh članov brez izjeme, če je eden komu pogodu ali ne. To je malenkostno in za inteligenta nečastno, sramotilno. Delavci so zavedni in ponosni na zvezo, ker vedo, le ta jim je in bode izbojevala svobodo in boljše življenje. A mi!? Izgovor; dolgčas nam je, zato ne pridem, je ničeven; ali naj društvo najame kavalirje, da bodo dvorili in naslajali z bonbončki i sladkimi besedami. Opetno se reče; če vam ni kaj prav, povejte in pokažite pri volitvi. Smo in bomo odločno proti izvolitvi na klic, da se nezadovoljnim da priliko; za naš ali njihov: Memento. Kapito! Strnejo se naj naše vrste v mogočne falange, da nas nasilniki in krivičniki ne potlačijo, kakor Kranjsko: A brez zamere! Obad.